

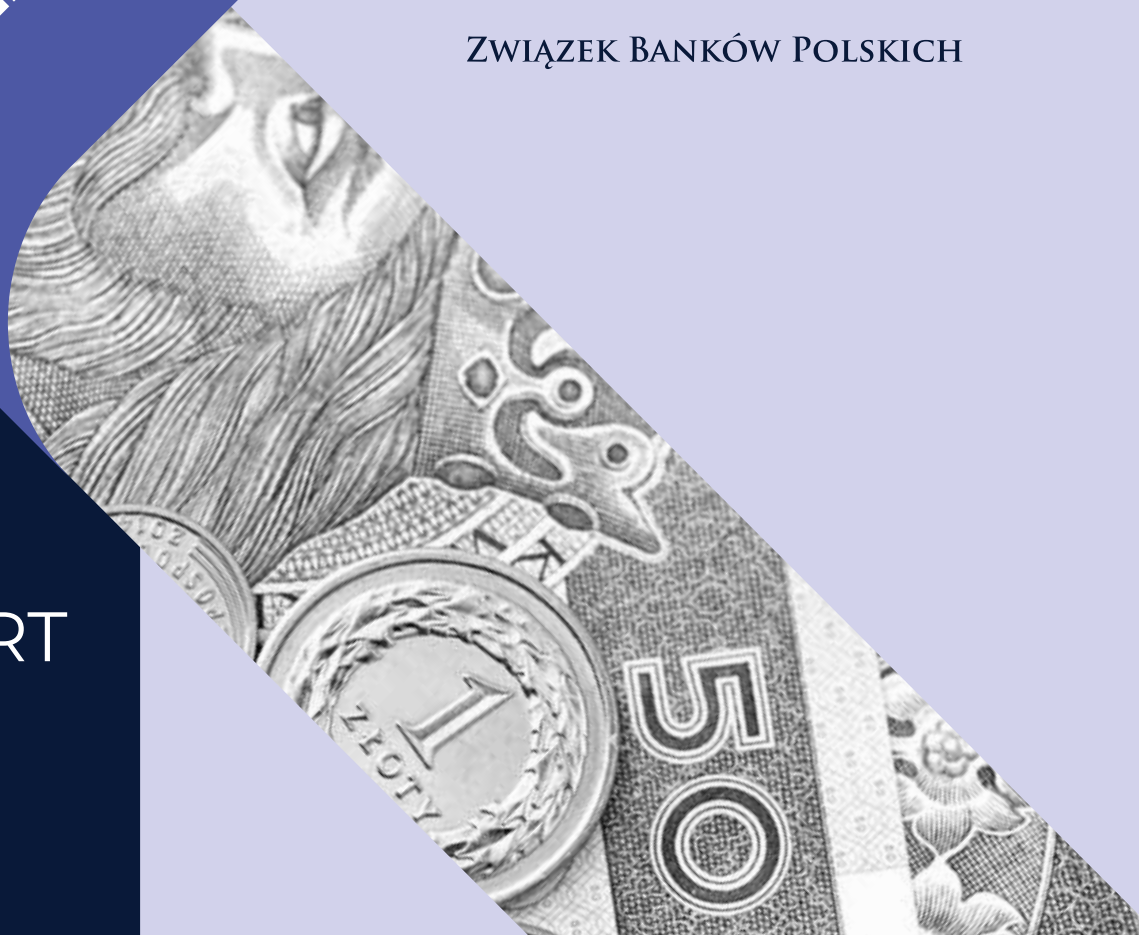
Edycja VI
Grudzień 2020 r.

InfoKREDYT

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

RAPORT
ZBP

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Kluczowe dane	4
Kredyty	5
Kredyty ogółem	6
Stosunek kredytów do depozytów	8
Kredyty konsumpcyjne	9
Kredyty mieszkaniowe	12
Oszczędności	13
Depozyty ogółem	14
Oszczędności Polaków	16

Wprowadzenie

Końcówka bieżącego roku przyniosła dużą aktywność regulatorów, do których od wielu miesięcy sektor bankowy apelował o podjęcie rozmów na tematy sytuacji branży. Trudna sytuacja banków spowodowana znaczącym pogorszeniem wyników i spadku akcji kredytowej niemalże we wszystkich obszarach, ostatecznie skłoniła do podjęcia działania. Inna sprawa czy takiej właśnie reakcji oczekiwały banki.

Na początku grudnia Prezes NBP prof. Adam Glapiński zauważył, że **w przypadku realizacji scenariusza bazowego opartego na centralnej ścieżce realizacji listopadowej projekcji NBP spodziewane jest pogorszenie jakości portfeli kredytowych banków oraz dalszego wzrostu odpisów na oczekiwane straty kredytowe**. Konsekwencją takiego stanu rzeczy będzie wynik finansowy sektora w bieżącym roku, który nie osiągnie nawet połowy poziomu z poprzedniego roku. Co jeszcze bardziej niepokojące, a co zaobserwował NBP proces tworzenia odpisów za złe kredyty będzie rozłożony w czasie, a w konsekwencji większość strat banków powinna się zmaterializować do końca 2021 roku. Co oznaczają słowa Prezesa NBP w praktyce – po bardzo słabym wyniku w bieżącym roku, gdy około 20 banków już notuje straty, czeka nas jeszcze trudniejszy przyszły rok.

Stanowisko banku centralnego należy dodatkowo analizować po zapoznaniu się z propozycją szefa KNF, która również została złożona w końcówce roku, a dotyczyła rozwiązania kwestii walutowych kredytów hipotecznych. Profesor Jacek Jastrzębski w wystąpieniu dla bankowców podkreślił, że **rozwiązanie problemu kredytów frankowych powinno uwzględnić zarówno oczekiwania kredytobiorców, jak również bezpieczeństwo sektora bankowego**.

Ważnym jest, że nadzorcy po wielu miesiącach zauważyli, że sytuacja sektora bankowego, który jest stabilny i bezpieczny z każdym dniem staje się coraz trudniejsza. Pozbawienie banków możliwości zarobkowania z tytułu marży odsetkowej, obłożenie banków nadmiernymi obciążeniami fiskalnymi (najwyższymi w Europie, a może i na świecie) rozbudzenie nadmiernych oczekiwań wobec sektora a także kryzys spowodowany kolejnymi falami pandemii koronawirusa przynosi efekty w postaci bardzo niskiej rentowności, strat dla akcjonariuszy, załamania akcji kredytowej i wreszcie trudności w finansowaniu gospodarki, która potrzebuje banków tak jak świat potrzebuje szczepionki na Covid-19. Dziś wszyscy musimy zauważyć, że dobra kondycja banków zależy od kilku czynników: sposobu zarządzania, regulacji nakładanych na sektor, popytu ze strony klientów.

Istnieje pilna potrzeba wsłuchania się w postulaty środowiska bankowego. Zdaniem Prezesa ZBP Krzysztofa Pietraszkiewicza **obecny kryzys to nie jest najgorsze, co może nas czekać, jeśli w najbliższych latach będą problemy ze spłaceniem kredytów i nie zmieni się podejście państwa do sektora bankowego**. Jego zdaniem **w ciągu dwóch i pół roku sektor bankowy w Polsce może doświadczyć trzykrotnego zwiększenia portfela kredytów nieregularnych – upraszczając, chodzi o kredyty, z którymi jest problem z terminową spłatą**. Dlatego tak ważnym pozostaje dialog, współdziałanie i rozmowa, bowiem pojawienie się kryzysu finansowego to znaczące pogorszenie sytuacji gospodarczej, co w konsekwencji oznaczałoby, że bardzo wiele banków straciłoby w poważnej mierze zdolność do finansowania rozwoju – tłumaczy. Warto w tym miejscu przypomnieć, że Związek Banków Polskich od wielu miesięcy – jeszcze przed pandemią – mówił, że należałoby zmienić politykę regulacyjną i podejście państwa do sektora bankowego. Według Krzysztofa Pietraszkiewicza obecnie **mamy zaledwie kilka tygodni na przedyskutowanie spraw i przejście w dobrym stylu do wspierania gospodarki**.

Oddając w Państwa ręce kolejne wydanie raportu InfoKredyt życzymy miłej lektury i wyrażamy nadzieję, że w kolejnych wydaniach będziemy mogli przekazać więcej dobrych informacji na temat kredytów.

Kluczowe dane

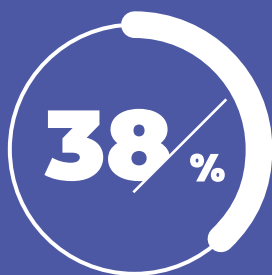
767,5 / mld zł

wartość KREDYTÓW
gospodarstw domowych

986,7 / mld zł

wartość DEPOZYTÓW
gospodarstw domowych

bankowców wskazuje, iż zainteresowanie produktami kredytowymi jest nieco lub znacznie niższe niż w latach ubiegłych

Polaków wskazuje, iż obecna sytuacja zwiększa ich skłonność do oszczędzania

Polaków wskazuje, iż stan ich finansów nieznacznie lub zdecydowanie się pogorszył

OD POCZĄTKU PANDEMII:

21%

Polaków doświadczyło obniżenia pensji

15%

zmniejszenia wymiaru pracy

10%

całkowitej utraty pracy

73%

Polaków zgadza się ze stwierdzeniem, iż obecnie powinny być wdrażane publiczne programy wspierające i zachęcające gospodarstwa domowe do długoterminowego oszczędzania

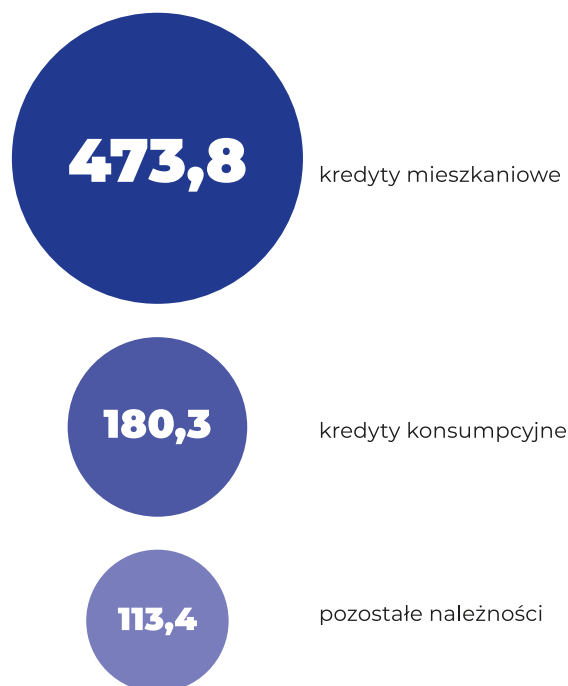
KREDYTY

Kredyty ogółem

Rok 2020 w gospodarce z pewnością zapamiętany zostanie jako okres głębokiej recesji odczuwalnej w niemalże każdym zakątku świata. Wdrażanie niezbędnych restrykcji gospodarczych wpłynęło bez wyjątku na wszystkie branże, niejednokrotnie istotnie osłabiając ich perspektywy na dalszy rozwój. Zmiany na poziomie całej gospodarki istotnie przekładają się także na finanse gospodarstw domowych w Polsce. Jednakże jak wskazują dane, pomimo oddziaływania negatywnych czynników ekonomicznych, Polacy w przeciągu minionego roku zwiększyli wartość posiadanych depozytów, jednocześnie jedynie nieznacznie zwiększając wartość swoich zobowiązań.

Jak wynika z danych Komisji Nadzoru Finansowego zadłużenie gospodarstw domowych wobec sektora bankowego na koniec września 2020 roku wyniosło 767,5 mld zł. Oznacza to, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zadłużenie to zwiększyło się o 3,2%, pomimo iż w okresie od maja do lipca br. utrzymywało się ono na stałym poziomie około 760 mld zł. Największy udział w portfelu należności stanowią kredyty mieszkaniowe (473,8 mld zł) osiągający ponad 60% wartości wszystkich kredytów. Znacznie mniejszy udział mają kredyty konsumpcyjne (180,3 mld zł) oraz pozostałe należności (113,4 mld zł), które stanowią odpowiednio 23% oraz 15% wartości portfela.

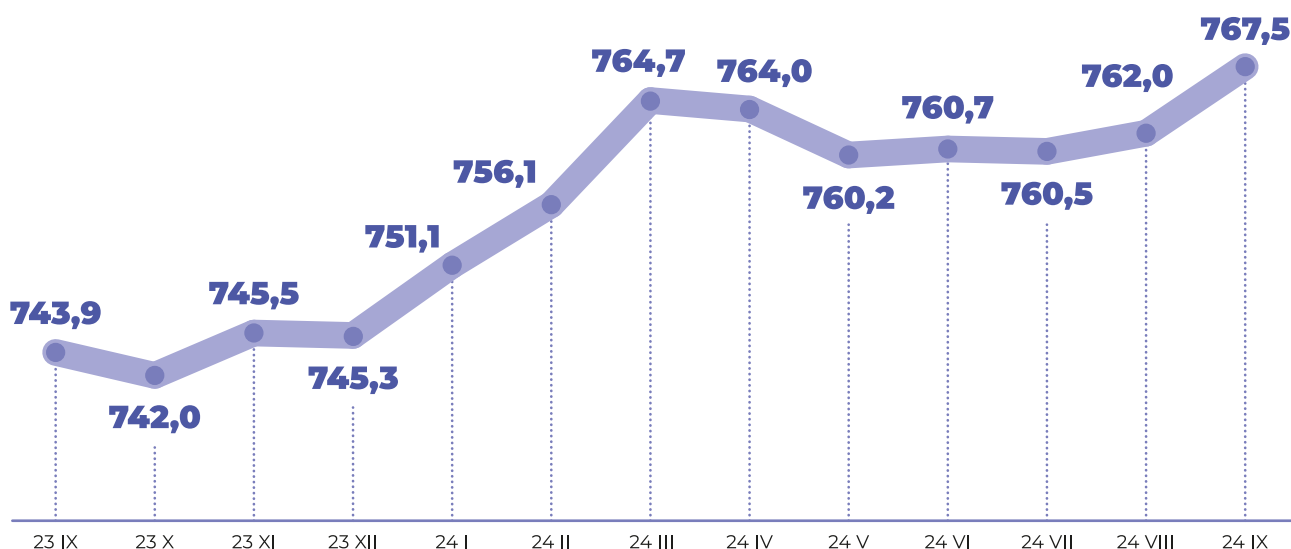
KREDYTY GOSPODARSTW DOMOWYCH
W MLD ZŁ (WRZESIEŃ 2020)

Źródło: Dane KNF, wrzesień 2020

Niewielka tendencja wzrostowa, a także okres względnej stagnacji na rynku kredytowym dostrzeżony został także przez bankowców. Jak wynika z przeprowadzonej przez Związek Banków Polskich ankiety niespełna 40% pytanych o zdanie bankowców wskazuje, iż zainteresowanie produktami kredytowymi jest nieco lub znacznie niższe niż w latach ubiegłych. Niemalże co trzeci pytany wskazuje, iż zainteresowanie jest zbliżone do lat poprzednich, a jedynie 8% bankowców podkreśla, że jest ono znacznie wyższe.

WARTOŚĆ KREDYTÓW GOSPODARSTW DOMOWYCH NA PRZESTRZENI OSTATNICH 12 MIESIĘCY (W MLD ZŁ)

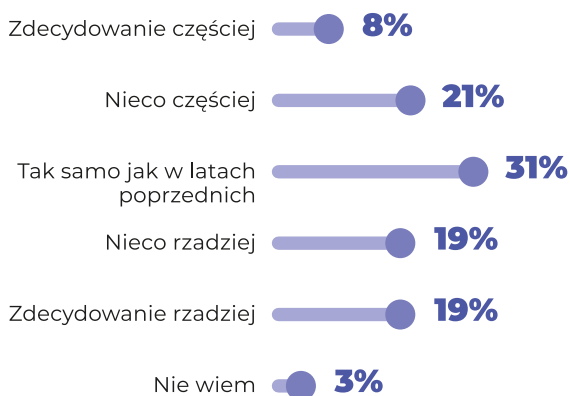

Źródło: Dane KNF, wrzesień 2020

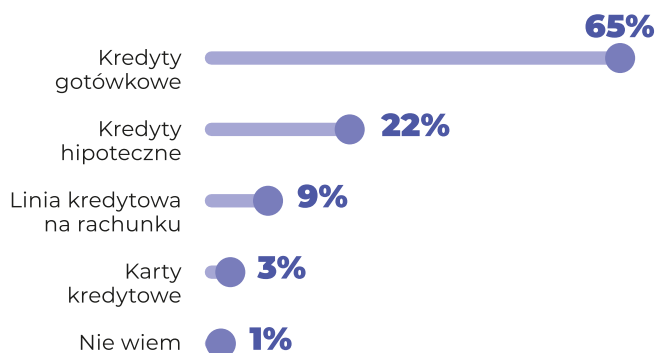
W mniejszym stopniu zmieniło się natomiast zainteresowanie poszczególnymi produktami kredytowymi. Zdecydowana większość pytaných o opinie bankowców wskazuje, iż wciąż najbardziej popularnym produktem kredytowym jest kredyt gotówkowy (64% wskazań). Na drugim miejscu znalazły się kredyty hipoteczne, na które wskazało

22% badanych. Jeszcze mniejszą popularnością wśród Polaków, według pracowników banków cieszą się linie kredytowe na rachunkach bieżących, czy karty kredytowe. W porównaniu do roku ubiegłego najbardziej wzrosło zainteresowanie kredytami mieszkaniowymi, które to zwiększyło się o 5 p.p.

JAK CZĘSTO W CIĄGU OSTATNIEGO ROKU KLIENCI PYTALI O PRODUKTY KREDYTOWE W PORÓWNANIU DO LAT POPRZEDNICH?

JAKIE PRODUKTY KREDYTOWE NAJCZĘŚCIEJ WYBIERAJĄ KLIENCI?

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, czerwiec 2020

Stosunek kredytów do depozytów

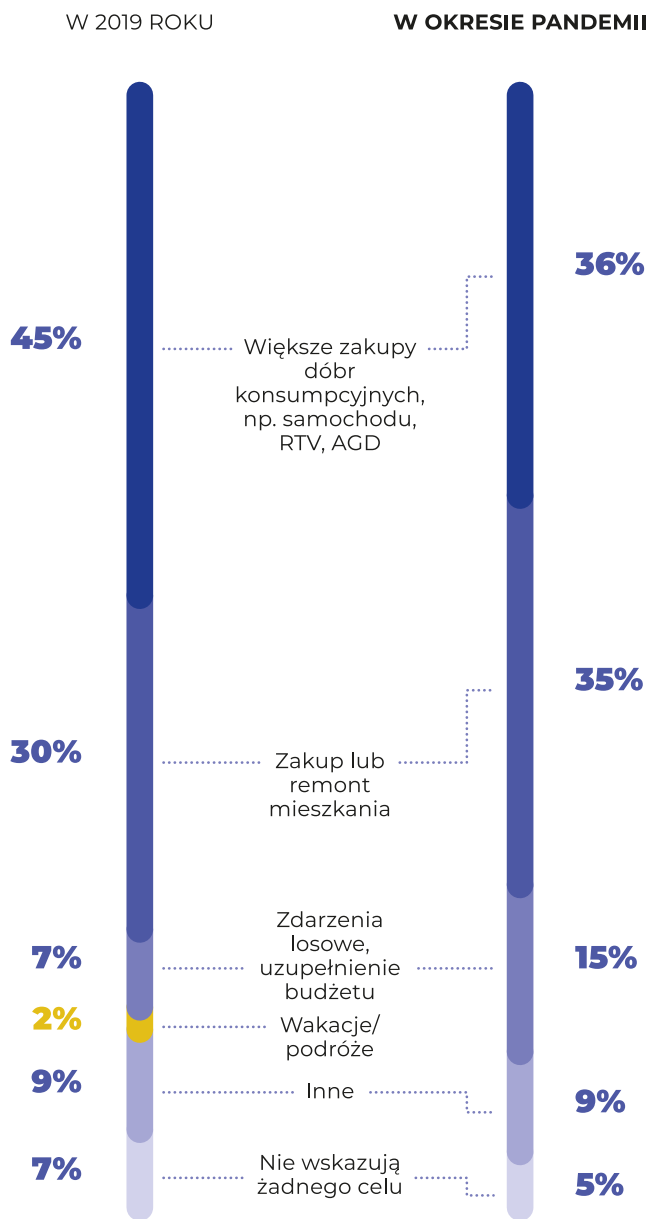
Jednym z najbardziej odczuwalnych skutków pandemii w polskim sektorze bankowym jest gwałtowny spadek relacji wartości kredytów do depozytów gospodarstw domowych. Jak wynika z danych Komisji Nadzoru Finansowego zaledwie w przeciągu roku relacja ta zmniejszyła się o niespełna 5% (82,5% na koniec października 2019) spadając do najniższego od kilkunastu lat poziomu 77,8%.

Kredyty konsumpcyjne

Według danych KNF wartość kredytów konsumpcyjnych na koniec trzeciego kwartału br. wyniosła 180,3 mld zł, co w porównaniu do stanu na koniec 2019 roku (179 mld zł) oznacza zaledwie niespełna 1% wzrost. Nie zmienia się natomiast główny cel zaciągania zobowiązania. W opinii bankowców wciąż głównym celem wskazywanym przez kredytobiorców jest zakup większych dóbr konsumpcyjnych takich jak samochód czy sprzęt RTV i AGD. Jednakże w porównaniu do ubiegłego roku wskazuje na to zaledwie 36% ankietowanych, czyli o 9 p.p. mniej. Częściej niż przed rokiem zobowiązanie służy pokryciu zakupu lub remontu mieszkania, co podkreśla obecnie 35% badanych wobec 30% w roku ubiegłym. Wśród innych wskazywanych znacznie częściej celów są zdarzenia losowe – 15% ankietowanych wobec 7% w roku ubiegłym.

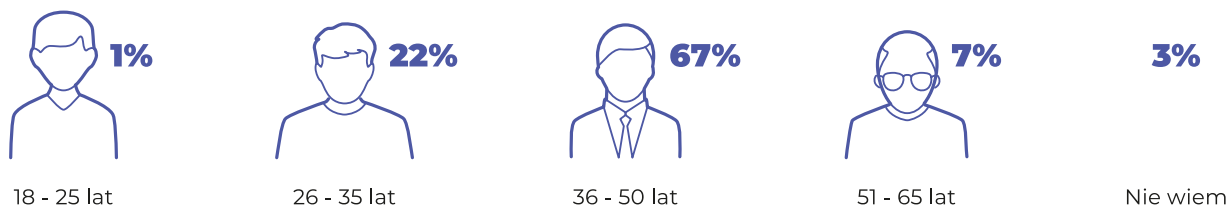
CZY I JAKIE CELE WSKAZYWALI KLIENTI PRZY WYBORZE KREDYTU GOTÓWKOWEGO?

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, czerwiec 2020

W Polsce w dalszym ciągu kredyty zaciągane są głównie przez osoby w średnim wieku. Jak wskazują bankowcy aż trzech z czterech klientów decydujących się na zaciągnięcie zobowiązania ma przynajmniej 36 lat, z czego 67% znajduje się w przedziale 36-50 lat. Znacznie mniej kredytobiorców znajduje się w przedziale 26-35 lat (22%), a klienci poniżej 25 roku życia stanowią jedynie 1% wszystkich kredytobiorców.

W JAKIM WIEKU SĄ NAJCZĘŚCIEJ KLIENCI ZACIĄGAJĄCY KREDYTY?

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, czerwiec 2020

Pandemia i wynikające z niej ograniczenia aktywności ekonomicznej niewątpliwie wpłynęły na decyzje finansowe Polaków. Jak wynika z przeprowadzonego przez Związek Banków Polskich Badania aż 35% Polaków wskazuje, iż obecna sytuacja zwiększa ich skłonność do oszczędzania. Niespełna co trzeci pytany podkreśla, iż w związku z bieżącą sytuacją ogranicza on drobne domowe

wydatki, a 21% zrezygnowała także z większych inwestycji takich jak zakup samochodu lub mieszkania. W przypadku 6% badanych wzrosły potrzeby kredytowe, a 2% rozpoczęło poszukiwania bardziej ryzykownych inwestycji. Pomimo znacznego wpływu pandemii na gospodarkę co czwarty Polak podkreśla, że jego decyzje finansowe nie uległy zmianie.

JAK OKRES PANDEMII I W JEJ EFEKCIE OGRANICZENIA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ WPŁYNĄ NA PANA(I) DECYZJE FINANSOWE?

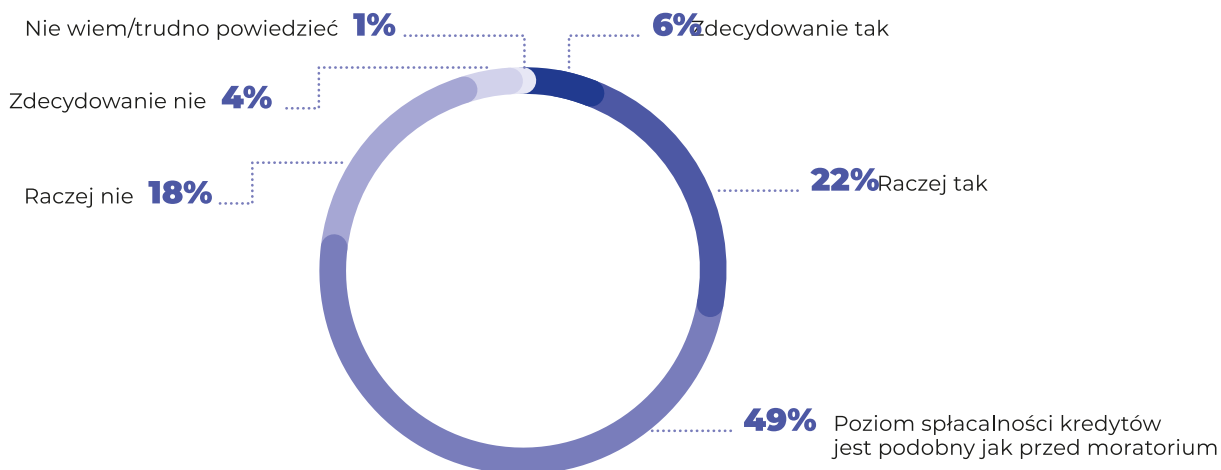

Źródło: Badanie opinii publicznej, ZBP sierpień 2020

Wskazania te potwierdzają także bankowców, którzy jak wynika z badania przeprowadzonego przez Związek Banków Polskich w listopadzie br., nie zauważają istotnych opóźnień w spłatach kredytów po okresie zawieszenia spłacalności rat

kredytów. Jak wskazuje co drugi pytany poziom spłacalności kredytów jest podobny jak przed wdrożonymi rozwiązaniami, a jedynie 6% pytanych podkreśla, iż obserwuje znaczące opóźnienia.

CZY OBSERWUJE PAN(I) PO OKRESIE MORATORIUM KREDYTOWEGO (ZAWIESZENIA SPŁACALNOŚCI RAT KREDYTÓW) OPÓŹNIENIA LUB PROBLEMY KLIENTÓW W SPŁACIE RATY?

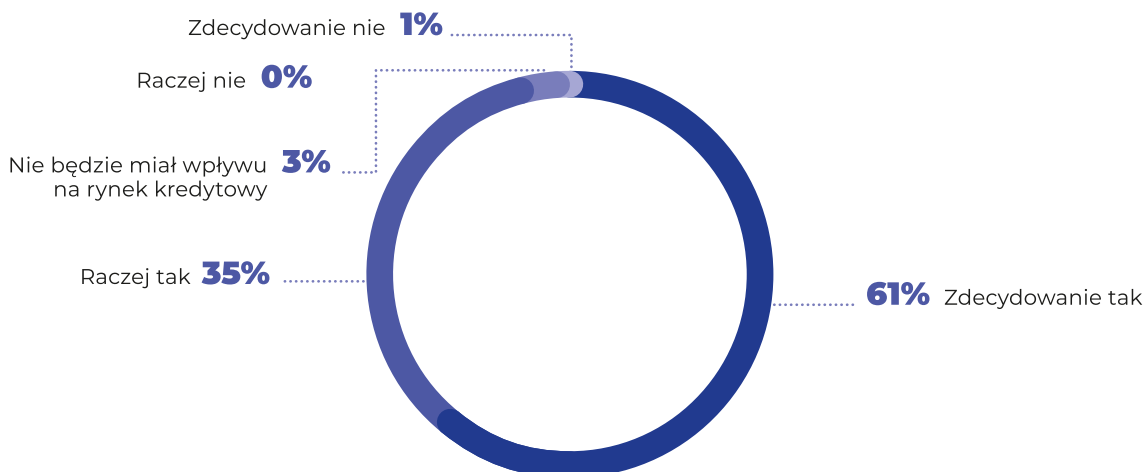

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, listopad 2020

Mniej pozytywnie z kolei według bankowców kształtuje się przyszłość rynku kredytowego. Jak wskazuje ponad 95% pytanych o zdanie pracowników banków kolejny okres zamknięcia gospodarki

wpłynie negatywnie na rynek kredytowy w Polsce. Jedynie niespełna 5% bankowców wskazuje, iż kolejne zamknięcie nie będzie żadnego wpływu.

CZY OKRES KOLEJNEGO ZAMKNIĘCIA GOSPODARKI NEGATYWNIE WPŁYNIE NA RYNEK KREDYTOWY W POLSCE?

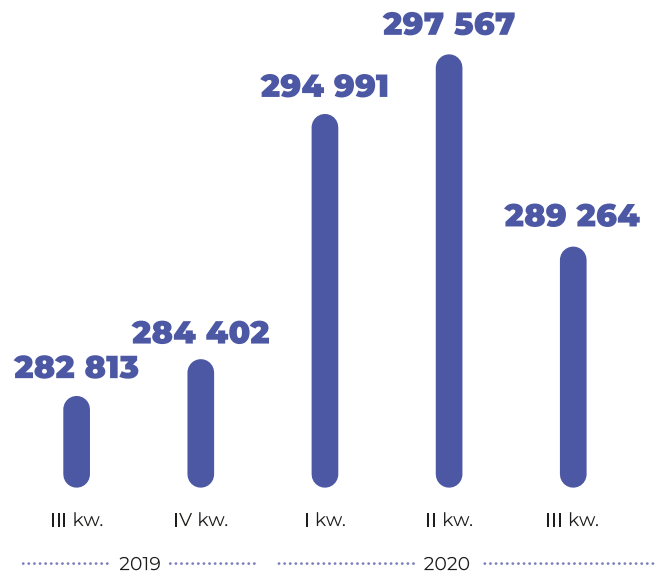

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, listopad 2020

Kredyty mieszkaniowe

Według danych Komisji Nadzoru Finansowego na koniec września 2020 roku w portfelach Polaków znajdowały się kredyty mieszkaniowe o łącznej wartości 473,8 mld zł, co oznacza około 6% wzrost w porównaniu do stanu na koniec 2019 roku. Mimo, iż jak wynika z najnowszego raportu AMRON-SARFiN liczba nowo zawartych umów w III kw. br wciąż rosła to znacząco zmniejszyła się średnia wartość nowo udzielonego kredytu. Jak wskazują dane na koniec września 2020 roku średnia wartość nowo udzielonego kredytu hipotecznego w złotówkach wynosiła 289 264 zł, co oznacza prawie 3% spadek w porównaniu do drugiego kwartału tego roku. Jednakże mimo, obserwowanego spadku, wartość ta wciąż jest o prawie 2% wyższa niż na koniec roku 2019.

ŚREDNIA WARTOŚĆ NOWO UDZIELONEGO KREDYTU W ZŁ

Dane: Raport AMRON SARFiN III kw. 2020

Jak zauważa 75% bankowców najczęstszym powodem negatywnej decyzji kredytowej w okresie pandemii był brak zdolności kredytowej, co w praktyce oznacza zbyt niskie dochody, wysokie obciążenia już zaciągniętymi zobowiązaniami lub planowanie zbyt krótkiego okresu kredytowania. Z kolei w porównaniu do roku ubiegłego znacznie mniej bankowców podkreśla, iż główną przyczyną odmowy uzyskania kredytu jest negatywna historia kredytowa – 17% pytanych wobec ubiegłorocznych 25%.

JAKI JEST W PANA(I) OCENIE NAJCZĘSTSZY POWÓD NEGATYWNEJ DECYZJI KREDYTOWEJ?

Źródło: Monitor Bankowy ZBP, listopad 2020

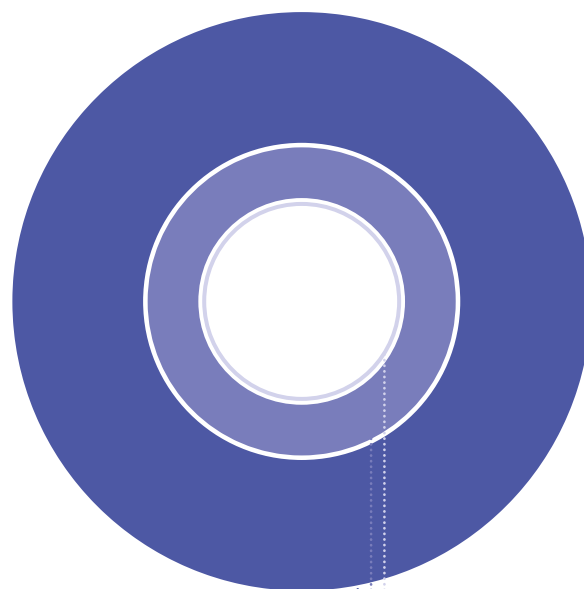

OSZCZĘDNOŚCI

Depozyty ogółem

Niepewność co do bieżącej sytuacji gospodarczej sprawia, iż Polacy trzymają w swoich portfelach znacznie więcej oszczędności niż przed rokiem. Jak wskazują dane Komisji Nadzoru Finansowego depozyty gospodarstw domowych na koniec września 2020 r. wynosiły 986,7 mld zł. Oznacza to, iż w ciągu ostatnich 12 miesięcy Polacy zwiększyli poziom swoich oszczędności o ponad 10%. Ponadto istotny wzrost depozytów obserwowany jest także wśród przedsiębiorstw, które w porównaniu do stanu sprzed roku zgromadziły o niespełna 80 mld zł więcej na swoich rachunkach, co stanowi wzrost aż o ponad 25%.

WARTOŚĆ DEPOZYTÓW
W MLD ZŁ, WRZESIEŃ 2020

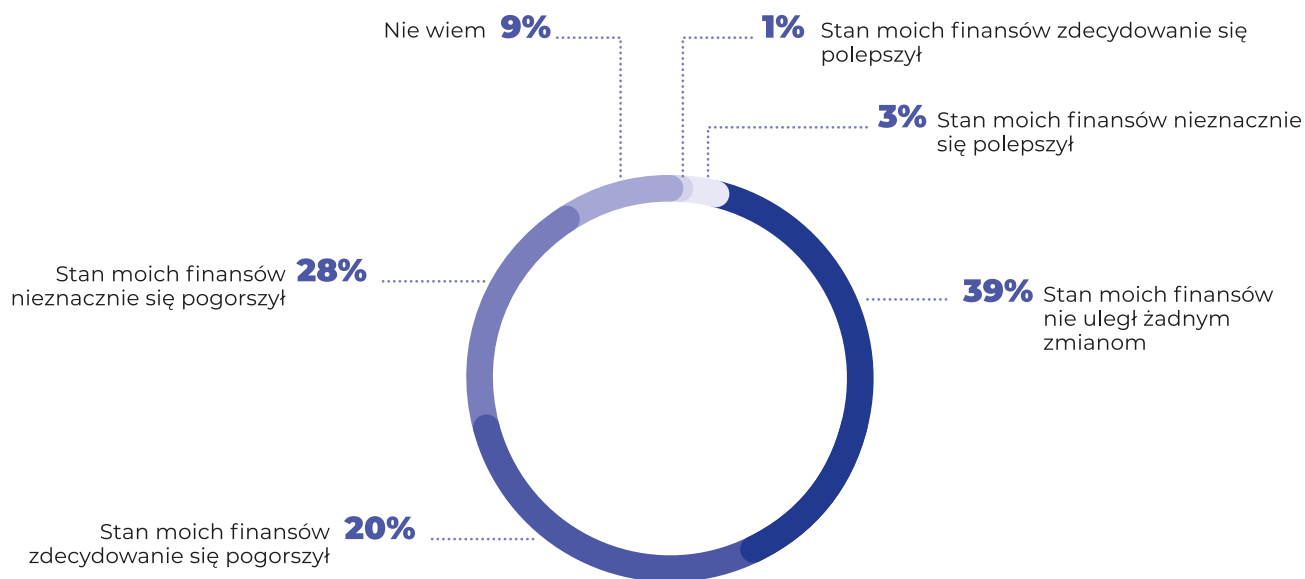

Gospodarstwa domowe	986,7
Przedsiębiorstwa	385,2
Instytucje niekomercyjne	31

Źródło: Dane KNF, wrzesień 2020

Walka z pandemią nie tylko wpłynęła na recesję gospodarczą, ale także na indywidualne finanse Polaków. Jak wynika z badań Związku Banków Polskich zrealizowanych w sierpniu br. aż 48% Polaków wskazuje, iż od początku pandemii stan ich finansów nieznacznie lub zdecydowanie się pogorszył. Ponadto jak wskazuje październikowy raport Federacji Konsumentów oraz Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego Finanse Polaków w czasie COVID-19 wśród osób, których sytuacja finansowa w czasie pandemii COVID-19 uległa pogorszeniu przeważają osoby młode w wieku 18-24 lata i 25-34 lat. Mimo ogromnego negatywnego wpływu pandemii na gospodarkę wciąż przeważająca część ankietowanych (39%) podkreśla, że stan ich finansów nie uległ żadnym zmianom.

JAK BARDZO PANDEMIA I W JEJ EFEKCIE OKRES OGRANICZENIA AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ WPŁYNĄ NA PANA(I) FINANSE OSOBISTE?

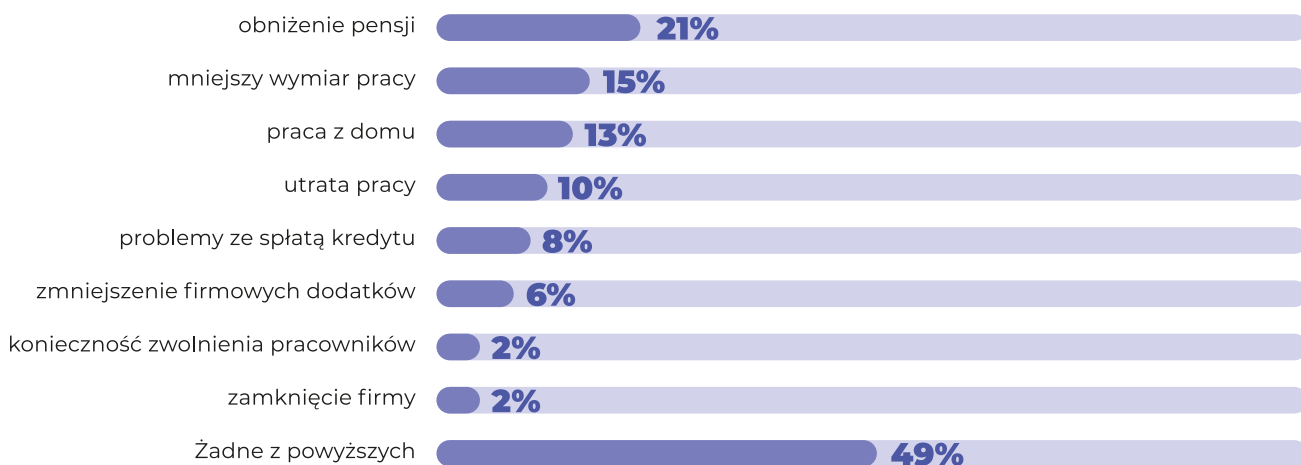

Źródło: Badanie opinii publicznej, ZBP sierpień 2020

Wśród negatywnych skutków recesji gospodarczej najczęściej doświadczanymi są obniżona pensja (21%), mniejszy wymiar pracy (15%) lub całkowita utrata pracy (10%). Stosunkowo niewielki odsetek Polaków deklaruje całkowitą zmianę

formy pracy na pracę zdalną – przyznaje jedynie 13% pytanych. Jednocześnie niemal połowa ankietowanych podkreśla, iż żadne z wymienionych skutków nie wpłynęło na ich aktywność zawodową.

KTÓRE Z PONIŻSZYCH SKUTKÓW DOTKNAŁ PAN/PANIA W SPOSÓB BEZPOŚREDNI OD POCZĄTKU PANDEMII?

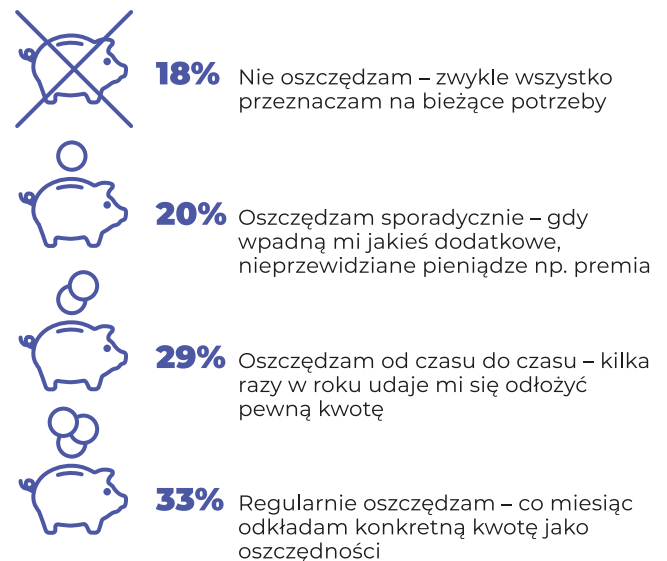

Źródło: Badanie opinii publicznej, ZBP sierpień 2020

Oszczędności Polaków

Regularne oszczędzanie coraz mocniej staje się zdrowym nawykiem Polaków. Jak wynika z raportu Finanse Polaków w czasie COVID-19 co trzeci ankietowany wskazuje, iż oszczędza regularnie odkładając co miesiąc wyznaczoną kwotę. Niewiele mniej, bo 29% Polaków wskazuje, że oszczędza w sposób nieregularny, kilka razy w roku odkładając pewną kwotę. Wciąż jednak niemalże co piąty pytany podkreśla, iż nie jest w stanie niczego zaoszczędzić przeznaczając wszystkie swoje dochody na bieżące potrzeby.

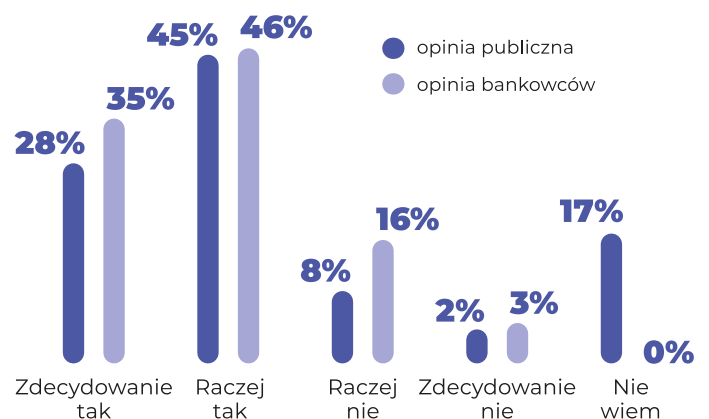
SPOSÓB GOSPODAROWANIA BUDŻETEM DOMOWYM

Źródło: Raport Federacji Konsumentów oraz Fundacji Rozwoju Rynku Finansowego Finanse Polaków w czasie COVID-19

Zauważając potrzebę odkładania części swoich dochodów Polacy coraz częściej dostrzegają także potrzebę tworzenia odpowiednich programów zachęcających do długoterminowego oszczędzania. Co trzeci pytany o to Polak zgadza się ze stwierdzeniem, iż obecnie powinny być wdrażane publiczne programy wspierające gospodarstwa domowe do długoterminowego oszczędzania. Z tezą tą zgadzają się także bankowcy. Jak wynika z badań zrealizowanych przez Związek Banków Polskich idee tą wspiera aż ponad 80% z nich.

CZY PANA(I) ZDANIEM POWINNY BYĆ OBECNIE WDRAŻANE PUBLICZNE PROGRAMY WSPIERAJĄCE I ZACHĘCAJĄCE GOSPODARSTWA DOMOWE DO DŁUGOTERMINOWEGO OSZCZĘDZANIA?

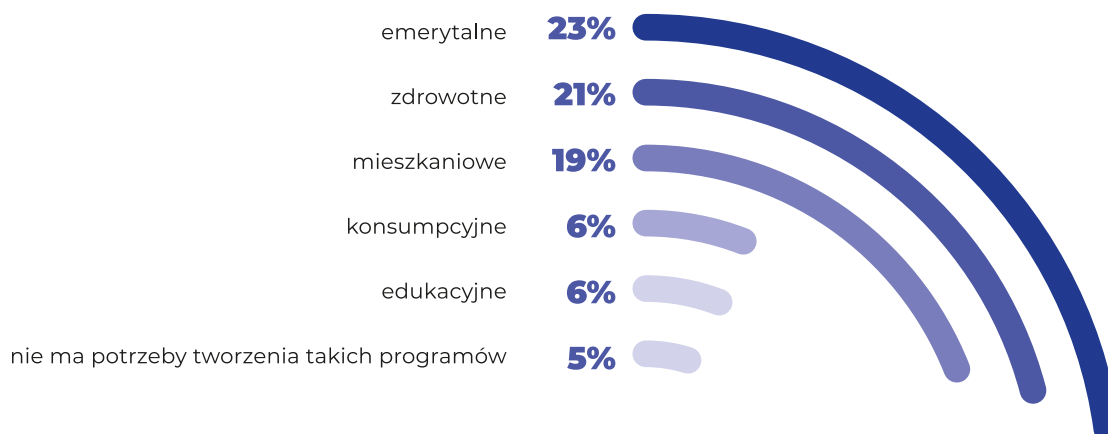

Źródło: Badanie opinii publicznej, ZBP sierpień 2020 oraz Monitor Bankowy ZBP, sierpień 2020

Głównym celem długoterminowego oszczędzania według zapytanych o zdanie Polaków powinno być zagwarantowanie sobie godnej emerytury. Ważnym celem oszczędzania są także aspekty zdrowotne wskazywane przez 21% ankietowanych

oraz cele mieszkaniowe wskazywane przez 19%. Zapytani o tą samą kwestię bankowcy wyróżnili właśnie cele mieszkaniowe jako główną potrzebę dla programów wspierających oszczędzanie.

PANA(I) ZDANIEM PROGRAMY ROZWIJAJĄCE DŁUGOTERMINOWE OSZCZĘDZANIE BYŁYBY SZCZEGÓLNIIE ISTOTNE WE WSPIERANIU OSZCZĘDZANIA NA CELE...?

Źródło: Badanie opinii publicznej, ZBP sierpień 2020

Raport „InfoKREDYT” to zestawienie danych i wskaźników ekonomicznych opisujących bieżącą sytuację na polskim rynku kredytów dla klientów indywidualnych, skupiając się na najważniejszych jego elementach tj. kredytach hipotecznych, konsumpcyjnych i kartach kredytowych.

Raport w klarowny i przekrojowy sposób analizuje zarówno liczbę, jak i wartość kredytów posiadanych przez Polaków w 2020 roku. Uzupełnieniem jest zbiór najważniejszych zasad bezpiecznego korzystania z produktów kredytowych.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

WIĘCEJ INFORMACJI:
ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

dr Przemysław Barbrich

Doktor nauk ekonomicznych, wykładowca akademicki.
Dyrektor Zespołu Komunikacji i PR ZBP
tel. 660 763 831
przemyslaw.barbrich@zbp.pl

Paweł Minkina

Doradca Zarządu ZBP
tel: 603 62 62 69
pawel.minkina@zbp.pl

Maksymilian Stefański

Senior Executive
tel. 503 392 444
m.stefanski@pov.pl

OPRACOWANIE GRAFICZNE:
Marta Sitkiewicz/Polska Grupa Infograficzna (infograficy.pl)

ZDJĘCIA:
Adobe Stock, Unsplash